

Notat

Til: Mari Høgås Steen Dalhus
Kopimottakere: Barbro Kvaal, Catrine Bjerke Bakker, Linn Haraldstad, Nicolai Aas

Saksbehandler: Legetjenester og miljørettet helsevern/Turid Fredriksen
Vår referanse: 25/1693 - 21 / FE-050, FA-J00
Dato: 12.08.2025

Emne: Internt innspill til planforslag - Skåruddalen pukkverk

Dette er et felles innspill fra fagområdene miljørettet helsevern, folkehelserådgiver og barn- og unges representanter, til planforslag angående Skåruddalen pukkverk.

Planforslaget er komplekst, og det er motstridende interesser mellom parter i saken. Vi tar ikke stilling til de ulike interessene i saken, og gir kun innspill om forhold som faller inn under våre fagområder.

Planområdets beliggenhet i forhold til boliger, skoler, barnehager osv.

Planområdet ligger i et landlig område, med kun få boliger/ landbrukseieendommer i umiddelbar nærhet. Det er et lite boligområde ca 1 km nord for planområdet, og større boligområder i Spydeberg, i ca 3 km avstand fra planområdet.

Det ligger en skole (Spydeberg skole) og tre barnehager (Vollene naturbarnehage, Tyttebære barnehage og Solbakken barnehage) innenfor et område som kan påvirkes av driftsforhold på eiendommen. Det er ca 1 km avstand til nærmeste barnehage, som er Solbakken barnehage i krysset Heliveien (FV 122 og Dæliveien).

Elever som går på Spydeberg skole, benytter gang- og sykkelsti langs Heliveien (FV 122) som skolevei. Av planforslaget kommer det fram at årsgjennomsnittlig trafikk gjennom et døgnet, beregnet over et år) langs veien er 2000 kjøretøy, med 10% andel tungtrafikk. Fartsgrensen langs veien er 80 km/t. Enkelte av elevene må krysse Heliveien på vei til og fra skolen. Det er ikke etablert sikre krysningspunkter ut over merket gangfelt.

Trafikksikkerhet

Tungtransport til og fra anlegget går via FV 122. Trafikkmengde til og fra pukkverket vil holde seg på dagens nivå ved begge alternative planforslag.

Trafikksikkerheten for elevene vil ikke endres som følge av planforslagene.

- Behov for trafikksikkerhetstiltak for skoleelever må vurderes uavhengig av planforslaget.

Støv og støy

Det er vurdert at fortsatt pukkverksdrift på eiendommen ikke vil medføre støybelastning over grenseverdiene ved støyfølsom bebyggelse. Støysonene er beregnet som Lden, som er en gjennomsnittlig støybelastning over et år.

Det er beskrevet at det vil være stor variasjon i aktiviteten ved pukkverket, og at sprengning, knusing og pigging av stein, som er de mest støyende aktivitetene, kun vil foregå til enkelte tider og/ eller dager.

- Vi minner om at det i veileder til T-1442, pt. 2.2.1, anbefales å benytte grenseverdier midlet over døgn eller driftstid (virksomhetens daglige driftstid) ved beregning av støy fra virksomheter med stor variasjon i støybelastning. Lydnivået for virksomhetens driftstid bør ikke overskride anbefalt årsmidlet gjennomsnitt med mer enn 3 dB. Det kan også være aktuelt å kreve supplerende grenseverdier for maksimalt lydnivå ved store variasjoner i støynivå, for å sikre at de mest støyende aktivitetene ikke bidrar til helseulempene for omgivelsene.

Forslagsstiller har vurdert at det ikke er aktuelt å beregne støybelastning for omgivelsene knyttet til vegtrafikkstøy, på grunn av at trafikkmengden til og fra eiendommen uansett forblir uendret.

- Finnes det støyberegninger for dagens trafikkmengde på Heliveien (FV 122) til og fra pukkverket?
- Det ligger store boligområder, skoler og barnehager langs Heliveien. Det er ansvarlig for støyen som har ansvar for at støynivåene ved støyfølsom bebyggelse ikke overskrider grenseverdiene.

Forslagsstiller har vurdert at støv til omgivelsene ikke er noe problem. Vi kan ikke se at det er lagt fram spredningsberegninger eller målinger av støv ved nærmeste støvutsatte bebyggelse.

Svevestøv er støv med partikler med diameter mindre enn 10 mikrometer (PM10), som kan holde seg svevende i luften i lang tid. Disse partiklene kan spres over lenger avstander, og er ikke nødvendigvis synlig for det blotte øyet. Partiklene kan ha sin opprinnelse fra ulike typer industri, som f.eks. pukkverksdrift, eller vegtrafikk (eksosutslipp og slitasjepartikler fra vei).

- Minner om negative helseeffekter som følge av eksponering for svevestøv - astma, hjerte- og lungesykdom og dødsfall. Eksponering for svevestøv er en av de viktigste miljøårsakene til for tidlig død.
- Barn, gravide, eldre og mennesker med andre sykdommer er mer utsatt for negative helseeffekter ved eksponering for svevestøv.
- Langvarig eksponering for svevestøv øker risikoen for sykdom og død, selv ved svært lave konsentrasjoner - ned mot 15 µg/m³ for PM10 og ned mot 5 µg/m³ for PM2,5. Langvarig eksponering for PM10 og PM2,5 viser sammenheng med økt forekomst av luftveissykdommer, luftveissymptomer som kronisk hoste, bronkitt og astma, og redusert lungefunksjon. Befolkningsstudier har også vist sammenheng mellom langvarig eksponering for PM10 og PM2,5 og effekter på hjerte- og karsykdom (koronar hjertesykdom, hjertesvikt). Flere studier tyder på at eksponering for PM10 og PM2,5 under svangerskapet kan føre til tidlig fødsel og lav fødselsvekt.
- Ved kortvarig eksponering er PM10 og PM2,5 vist å gi økt antall sykehusinnleggelser og legevaktsbesøk for luftveis- og hjerte- og karsykdommer. Hos astmatikere er kortvarig eksponering for PM10 og PM2,5 vist å være forbundet med økt hyppighet av luftveissymptomer, økt bruk av medisiner og reduksjon i lungefunksjon.

Vi minner også om synergieffekten som oppstår der støy og støv opptrer samtidig, og som resulterer i at de negative helseeffektene forsterkes mer enn den samlede påvirkningen skulle tilsi.

Forurensning av grunnvannet – påvirkning av drikkevannsbrønner

Forslagsstiller har vurdert at risiko for forurensning av grunnvannet som følge av fortsatt pukkverksdrift på eiendommen er liten. De begrunner dette med at det ikke er observert sprekkdannelser, og at steinmassene på stedet er lite permeable. De har gjennomført geotekniske analyser, og konkluderer med at det er lite sannsynlig at drikkevannskvaliteten i nærmeste drikkevannsbrønn vil bli påvirket ved videre uttak i pukkverket.

- Vi anbefaler at eiere av nærliggende drikkevannsbrønner tar ut vannprøver for å dokumentere status før videre drift. På denne måten vil det være enklere å kunne avgjøre om forhold ved pukkverksdriften kan være årsak til evt. forringelse av vannkvaliteten på et senere tidspunkt.

Ved tilbakeføring av eiendommen til LNF er det også viktig å vurdere risiko for forurensning av drikkevannsbrønner, og etablere tiltak for å overvåke eventuelle endringer i vannkvaliteten.